

1. בקולו טרדונט אטני, דרכון קונגו
 2. פוטי ג'ודית קונדה דרכון קונגו
 3. לופקווה אטני
 4. האגודה לזכויות האזרח בישראל
 5. מוקד סיוע לעובדים זרים
 6. רופאים לזכויות אדם
- על ידי ב"כ עו"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב
טלפון: 03-5608185; פקס': 03-5608165

העותרים

נ ג ד

1. שר הפנים
 2. מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה
- על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466422; פקס': 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 21.1.15, ולהארכות המועד שניתנו לעניין זה, מתכבדים המשיבים להגיש תגובתם לתגובת העותרים, כדלקמן.
2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים, כי יינתן לכל ילוד הנולד בישראל, ואשר אינו רשום במרשם האוכלוסין, ואינו זכאי להירשם על פי חוק במרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, [להלן: "חוק המרשם"] ובכלל זה העותרת 3, אישור על לידה בישראל, אשר יכלול הן את פרטי מי שמצהירים כי הינם אביו ואמו, והן את שם משפחתו של הילוד, על פי בחירתם של המצהירים כי הם הוריו. זאת מעבר ל"הודעת לידת חי", הניתנת להורי ילוד כאמור, המונפקת מכח סעיף 6 לחוק המרשם.
3. עמדת המשיבים לעתירה פורטה בתגובה המקדמית מטעמם, וכאמור בעמדה זו, לדרישת העותרים אין כל בסיס בחוק, הכל כמפורט שם.

4. במעמד הדיון שהתקיים בבית המשפט הנכבד בעתירה ביום 24.11.13, התחייבה המדינה לפעול לעשיית השינויים הנדרשים – ככל שנדרשים שינויים – שיהפכו את ההודעה על לידת חי לפי סעיף 6 לחוק המרשם לתעודה ציבורית. ואכן, כפי שעידכנו המשיבים בהודעה מטעמם מיום 27.7.14, ערך משרד הפנים עבודת מטה, בתיאום עם משרד הבריאות ומשרד החוץ, ובעקבותיה הוחלט לערוך מספר שינויים בהודעת לידת החי, ובאופן מסירתה להורי ילוד, שהם נתינים זרים, אשר יש בהם כדי להסיר ספק – ככל שהיה קיים – באשר להיותה תעודה ציבורית.
5. בהקשר זה נזכיר, כי אישה היולדת במוסד רפואי במדינת ישראל, מקבלת במוסד הרפואי בו ילדה הודעה על לידת חי, הכוללת את הפרטים המנויים בטופס שנקבע בתקנות מרשם האוכלוסין (פרטי רישום נוספים בהודעת לידה או פטירה), התשלי"ב-1972 (להלן: "הודעה על לידת חי").
- טופס הודעת לידת החי ממולא על ידי פקיד בית החולים, בהתאם לחוק ולפי הנחיות משרד הפנים ומשרד הבריאות. לטופס מוצמדים עותקים פחמיים. עד עתה, הטופס העליון, עליו מתבצע הרישום הידני על-ידי פקיד בית החולים, נמסר למשרד הפנים על-ידי בית החולים כהודעה, בהתאם לסעיף 6 לחוק המרשם, כאשר עותק פחמי אחד נמסר לידי ההורים, ועותק נוסף נותר בבית החולים.
- בעקבות טענת העותרים, לפיה העותק שנמסר לידי ההורים לעיתים אינו קריא, הוחלט כי ניתן לשנות את סדר העותקים של הטופס, כך שההודעה המקורית, דהיינו, העמוד העליון עליו רושם פקיד בית החולים, יימסר לידי ההורים. לאחר מכן, ככל שרצונם בכך, יוכלו ההורים לגשת ללשכת רשות האוכלוסין על מנת לקבל את חתימתו של פקיד הרשות על טופס ההודעה על לידת חי.
6. למען הסר ספק, בהתאם להוראות החוק, פרטי ילוד שנולד להורים שאינם אזרחי או תושבי ישראל, אינם נרשמים במרשם האוכלוסין וחתימת פקיד רשות האוכלוסין ניתנת ביחס לעצם קבלת ההודעה אודות לידת החי בלבד, ואין בה כדי להקנות לילוד או להוריו כל סטטוס על פי חוק מרשם האוכלוסין.
7. כפי שהוסבר בהודעת המשיבים מיום 27.7.14, משרד החוץ אישר כי ניתן יהיה לקבל אישור אפוסטיל לטופס הודעת לידת החי, הנושאת חתימה וחתימת של פקיד רשות האוכלוסין, בהתאם להוראות האמנה המבטלת את דרישת האימות לתעודות חוץ ציבוריות, 1961. פירוש הדבר הוא כי המדובר ב"תעודה ציבורית", כמשמעה בסעיף 29 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971. למען הסר ספק הובהר, כי משרד החוץ נכון להחתיים בחותמת אפוסטיל גם עותק פחמי של ההודעה, או צילום ברור הימנה, כל עוד היא חתומה על ידי פקיד רשות האוכלוסין, בחתימה מקורית.

בהיותה תעודה ציבורית, מונפקת התעודה על טופס רשמי של מדינת ישראל, ונושאת חתימה וחותמת של פקיד ברשות האוכלוסין וההגירה, לצד חתימה וחותמת של בית החולים.

8. כמו כן, כפי שעדכנו המשיבים, הוחלט כי הטופס יעבור תרגום לאנגלית ולערבית, אשר יופיעו לצד העברית בכל משבצת. זאת על מנת שנתונים זרים, הורים לילוד, אשר אינם זכאים להירשם במרשם האוכלוסין הישראלי, יוכלו לעשות שימוש בטופס ההודעה על לידת חי, לצורך רישום הילוד במדינת אזרחותם.

9. כפי שהוסבר בהודעת העדכון האחרונה, עריכת השינויים בטפסי ההודעה על לידת חי כרוכה בתיקון לתקנות מרשם האוכלוסין (הטפסים להודעות לידה ופטירה), תשל"ב-1972, בכפוף לאישור ועדת חוק, חוקה ומשפט של הכנסת. היא אף כרוכה בהדפסת מלאי חדש של טפסים לפי הנוסח המתוקן ובהפצת הטפסים ונהלים חדשים ומתוקנים לבתי החולים וללשכות רשות האוכלוסין. נוסחם של הטפסים העדכניים אושר זה מכבר על-די מחלקת נוסח חוק במחלקה ליעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, וצפוי לעבור לאישור ועדת חוק, חוקה ומשפט בכנסת.

10. שאלת הפרוצדורה לתיקון הודעת לידת חי שהונפקה על-ידי בית חולים והנפקת הדעה חדשה תחת הודעה שאבדה תורגות לדעת המשיבים ממסגרת הדיון שהותוותה במסגרת הדיון בפני בית המשפט הנכבד. יחד עם זאת ולמעלה מן הצורך יודגש, כפי שהוסבר בהרתבה בתגובה המקדמית מטעם המשיבים, כי רשות האוכלוסין אינה מנהלת מרשם של תושבים זרים, והודעת לידת החי אינה נערכת על ידי משרד הפנים, אלא היא ממולאת על ידי פקיד בית החולים לפי הצהרת היולדת והמסמכים המוצגים בפני פקיד בית החולים. בהתאם לכך, ככל שמבוקש תיקון בטופס הודעת לידת החי – הגורם היחיד המוסמך לבצעו הוא בית החולים שהנפיק את הטופס, בהתאם לשיקול דעתו ביחס למהימנות השינוי המבוקש ועל בסיס המידע המצוי בתיק הרפואי של בית החולים; בכל מקרה, רשאים ההורים לקבל לידיהם צילום של התיק הרפואי שהתנחל בעניינם במהלך השנות בבית החולים (בכפוף לתנאים הרגילים בנושא קבלת העתק רשומות רפואיות), או מסמכים נוספים שיכולים לסייע בידם בעתיד. הדברים נכונים אף ביחס לשאלה של מתן הודעה חדשה תחת הודעה שאבדה, הושחתה או הושמדה. בדומה לאזרחים ותושבים ישראלים – אם נשמר עותק של הודעה בבית החולים, הם יוכלו לקבל העתק הימנן, בכפוף לתנאים הרגילים בנושא קבלת העתק רשומות רפואיות. לעניין זה יש להדגיש כי כאשר יחלו לפעול המשיבים בהתאם להצהרתם, בכפוף להחלטת בית המשפט הנכבד, למסור את הטופס העליון להורים, העותק שישמר בבית החולים יהיה מטבע הדברים באיכות נמוכה יותר.

11. נבקש לעדכן, כי כפי שהציע בית המשפט הנכבד, ב"כ הצדדים ונציגי המשיבים נפגשו ביום 21.9.14 וביום 11.11.15 בפרקליטות המדינה, בכדי לנסות לגשר על הפערים שנתרו. בישיבות אלו חודדו הפערים באופן שנותרה מחלוקת בשאלת חובת המשיבים לנהל מרשם לגבי זרים, הכולל עדכונים בדבר שינויים שחלו בפרטיהם, וכן בנוגע לעובדה שהודעות הלידה נכתבות, נכון להיום, בכתב יד, ולא בכל בתי החולים ניתן להדפיס את כל הפרטים על גבי ההודעה. כעת נבקש להתייחס לטענות העותרים בתגובה מטעמם, כדלקמן:

12. בניגוד לנטען על-ידי העותרים בסעיף 21 לתגובה מטעם העותרים, המשיבים אינם טוענים כי אין הם מוסמכים לאסוף נתונים לגבי לידות בישראל של מי שאינם אזרחים או תושבים, אלא, כי בהתאם למדיניות משרד הפנים, הוא אינו מנהל מרשם של זרים.

כמו כן המשיבים אינם טוענים כי החוק אוסר עליהם הנפקת הודעות לידת חי בדרך ממוחשבת. נהפוך הוא, בכוונת המשיבים לפעול למחשוב הודעת לידת החי, הנמסרות להורי ילודים בבתי החולים, והליכים בעניין זה, המחייבים יצירת ממשק בין בתי החולים, משרד הבריאות ומשרד הפנים, וכן תיקוני חקיקה, החלו זה מכבר. מטבע הדברים מדובר בהליכים העשויים להימשך עוד זמן, ולפיכך עד שיושלמו החלטת כי ניתן לקבוע, אם כך יוסכם, שהורי הילוד יקבלו לידיהם את הטופס המקורי, שהוא הקריא והברור יותר, או צילום שלו (במקום עותק כימי), ובעתיד יוכלו לקבל טפסים מודפסים מתוך המערכת הממוחשבת, לאחר שיצירתה תושלם.

13. המשיבים יבקשו לעדכן עוד, כי לעת הזו עדיין נרשמים הפרטים בהודעת לידת חי בכתב יד בידי עובדי המוסד הרפואי, עובר לשחרור האם היולדת מבית החולים, והרישום אינו נעשה באופן מודפס וממוחשב. אולם ההליכים ליצירת מערכת אשר תאפשר בעתיד הנפקת הודעת לידת חי, אשר הפרטים שימולאו בה יונפקו באופן ממוחשב, מצויים בעיצומם;

פרויקט המיחשוב בבתי החולים מתמקד כיום במיחשוב הודעות פטירה, אשר מצוי בשלב מתקדם, ולאחר השלמתו יקודם פרויקט מחשוב הלידות, שדומה במהותו, ונפרט:

מערכת מחשוב הפטירות מצויה כיום בשלבי בדיקות מתקדמים בכל הנוגע לפטירות שהתרחשו מחוץ לכותלי בתי חולים: הוטמעה מערכת להקלדת המידע מתוך הודעה על פטירה בקהילה בכל לשכות הבריאות של משרד הבריאות, ורשות האוכלוסין מבצעת בדיקות להבטחת איכות המערכת למול הטפסים הידניים בטרם תתאפשר העברה ישירה של מידע מתוכה למרשם האוכלוסין. בהמשך עתיד הרישום הממוחשב בלשכת הבריאות לעבור ישירות למאגרי המידע של מרשם האוכלוסין.

במקביל, בכל הנוגע לפטירות שהתרחשו בין כותלי בתי חולים – נמצאים כיום בשלבי סיום פיתוח ממשקים במערכת המחשוב הפנימית של בתי החולים הממשלתיים (נמ"ר)

שיאפשרו מילוי ממוחשב של הודעות פטירה, וכן הוחל במהלך דומה מול בתי חולים לא ממשלתיים (שמערכות המחשוב הפנימיות שלהם שונות ומגוונות). לאחר פיתוח הממשקים עם שאר בתי החולים – תבוצע הטמעה של המערכת, ובהמשך יטופל פיתוח הממשק מול מרשם האוכלוסין בדומה למהלך המבוצע מול לשכות הבריאות.

בכפוף לבחינת תוצאות שלב זה של הפרויקט, יפעל משרד הבריאות למיחשוב מערכת הודעות לידות החי, בתהליך הכולל פיתוח מודל פנימי בבתי החולים, מערכת מרכזית לדיווח למשרד הבריאות וממשקים ביניהם, ובהמשך יבחן מול רשות האוכלוסין מימוש ממשק ישיר מול מרשם האוכלוסין (יובהר כי גם מהלך זה מצריך תיקון של תקנות מרשם האוכלוסין (צורתן של הודעות לידה ופטירה), התשל"ג-1972).

14. לאור האמור, ולנוכח כל האמור בתגובה המקדמית ובהודעת העדכון הקודמת מטעם המשיבים, יטענו המשיבים כי יש לדחות את העתירה, כמו גם את ניסיונות העותרים להרחיב את יריעתה.

15. העובדות המפורטות בסעיף 13 להודעה, נתמכות בתצהירה של גבי שירה לב-עמי, מנהלת אגף המחשוב במשרד הבריאות.

היום, י' באייר תשע"ו

18 במאי 2016

נטע אורן, עו"ד

סגנית בכירה א' במקליטות המדינה